

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

ЧАСТЬ I.

Established

1893

TWO SECTIONS — SECTION I

РІК I. Ч. 53. Джерзі Сіті, Н. Дж., понеділок, 9. березня 1942. No. 53. Jersey City, N. J., Monday, March 9, 1942. VOL. I.

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки.

Тел. „Свободи“: BErgen 4-0237—4-0807

THREE CENTS in the United States of America,

П'ЯТЬ ЦЕНТИВ на границю Злучених Держав Америки.

Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016

FIVE CENTS elsewhere.

БУДЕ СФОРМОВАНИЙ В АМЕРИЦІ „ЧУЖИНЕЦЬКИЙ ЛЕГІОН“

Сомнер Велес, виконуючий обов'язки секретаря стейту, заявив під час пресової конференції, що плани створення в Америці „Чужинецького Легіону“ є вже майже на укінченню. До цього легіону будуть могли вступати ті американські жителі, що є громадянами Об'єднаних Держав. Не враховується одначе тих, що є громадянами Злучених Держав.

Ще нерішено, як великим має бути цей легіон. Може буде полком, дивізією, або ще більшою військовою частиною. Цenzус вказує, що в Злучених Державах є понад два мільйони горожан Об'єднаних Держав. Мають у плані, щоб кожний народ творив у тому легіоні окрему військову одиницю, яка матиме свій окремий однострій, подібно, як це є в Великій Британії.

У зв'язку з тим подають, що маємо в Злучених Державах 40,244 китайців, 448,022 канадійців, 291,451 британців, 416,892 мексиканців, 442,551 поляків, 336,884 росіян, 82,426 греків, 72,663 чехословаків, 67,816 норвежців, 55,905 югославян, 32,445 нідерландців. Крім того є ще велике число втікачів з Німеччини, Австрії та Мадящини, з яких многи певно захотіли б вступити до легіону, щоб боротись проти Держав Осі. Таких біженців є тут 315,000 з Німеччини і 402,000 з Австрії й Угорщини.

ПЕРШИЙ ФІЛІПІНСЬКИЙ БАТАЛІОН СФОРМОВАНО В КАЛІФОРНІ

Секретар війни повідомив про сформування 1-го Філіппинського Пинового Баталіону в армії Злучених Держав з головною квартирою в таборі Сен Луїс Обіспо, Каліфорнія.

Нова частина, яка дає змогу філіппінцям, як расовій групі, служити в збройних частинах Злучених Держав, була створена на підставі признання сталої лояльності та патріотизму філіппінців, що живуть тепер в Злучених Державах.

Частина буде складатись з філіппінців, які добровільно вступлять до баталіону, із тих, які вже є прийняті до армії, та захочуть перенестись до нього. Старшини Філіппинської Армії, які тепер є Злучених Державах, також будуть призначені до цієї частини.

Членам Філіппинського Баталіону дасться можливість битись на рідній землі.

ПІДГАНЯЄ УКРАЇНЦІВ І ГРОЗЯТЬ КАРАМИ

ЛОНДОН (ПАТ). — Українська газета в Луцьку, „Український Голос“ з 25 грудня м. р. друкує заклик німецького комісара на Україні Коха, в якому він виває українське населення до максимальних вусиль в рільництві та хові худоби. За невиконання цього Кох грозить українцям суворими карами.

З ПРОСКУРОВА І ОКОЛИЦЬ

Про Проскурів подають таке: Центральна бібліотека нараховує до 60 тисяч книжок. Завідувачем бібліотеки є Балабанцева, яка має довголітній досвід у веденні бібліотеки. На першому плані виставлена українська мистецька та наукова література.

Почав працювати Український Національний Театр, який виступив вже з концертом українських народних пісень, капелею бандуристів та одноактовою комедією „На перші гулі“.

ЯПОНСЬКІ АМЕРИКАНЦІ ПОМАГАЮТЬ ВИШКОЛЕННЮ АРМІЇ ЗЛУЧ. ДЕРЖАВ

Сім американських вояків японського роду, з Табору Роберте, Каліфорнія, згідно з інформаціями департаменту війни, роблять цінний вклад у воєнні американські змагання. Вони передають своїм американським братам по зброї дідовий фах, що має велику вартість у рукопашних боях.

Сім вояків вчать інших військових, як вживати джюджіцу, стародавній східний спосіб боротьби. В Японії вживали джюджіцу протягом багатьох років, як спосіб обеззброєння й нападу на більшого противника.

Хоч не є загально відомим, що джюджіцу зродилось не в Японії. В дійсності воно було привезено з Китаю. Як багато інших частин японської культури, джюджіцу на початку вживалося тільки японською шляхтою. Вона ревно охороняла цей таємний спосіб боротьби, щоб утиснути народ, яким керувала.

Нині сім японських американців в Каліфорнії навчають про джюджіцу тисячі наших вояків. Вояки відвідують класи двічі на тиждень, по дві або три години докладного вишколу. Їх вчать,

„Ми Їх Виметемо“ - Казав Герінг Про Українців

ВИННІПЕГ (Ман., Канада). — „Український Голос“ з 4 березня подає під повищим заголовком таке: „Ми їх просто виметемо звідтам“ — сказав німецький державний маршал Герінг, перший наслідник Гітлера, в 1935 році, говорячи про українців.

БУДУТЬ ПЕРЕСИЛАТИ КОРЕСПОНДЕНЦІЮ ПРИ ПОМОЦІ МИКРОФІЛЬМІВ

Департамент війни подає до відома, що в плані армії є знести дотеперішню листовну переписку до вояків, а заступити її мікрофільмами. Це робиться з тих оглядів, що доставка листів на далеко віддалені бази є дуже утруднена. Команда армії планує фотографувати листи на малу фільмову ленту та літаками розсилати їх на різні місця призначення. Там щойно фільму цю побільшать та зроблять фотостатичні копії, які будуть розділювані адресатам.

Департамент війни стверджує, що такий спосіб розподілювання пошти не тільки відтягне наданки на кораблях, але також забезпечить швидку доставку листів до вояків. А це надзвичайно важне, бо американські військові частини перебувають тепер майже в кожній частині світа, отже доставка звичайним шляхом є утруднена, а часом цілком неможлива.

Оповідала про це 26 лютого у Вінніпегу американська письменниця Дороті Томпсон, яку опроваджено говорити в кампанії за Позичкою Перемоги.

Вона сказала, що якийсь її приятель-журналіст вивідував в 1935 р. думки Герінга про плани нацистів. Герінг розговорився про Україну та її багатства й про майбутнє завойовання. Її приятель тоді запитав: „Алеж там є 50,000,000 людей на Україні“. Герінг махнув зневажливо рукою, зробив міну, як би запитав і сказав: „Ми їх просто звідтам виметемо“.

Німеччина не має найменшого наміру висилати німців на поселення в колоніях в Африці, або в якійсь колоніальній області Сходу — говорила пані Томпсон. Гітлер має намір створити в середині Європи націю з 250,000,000 німців та споріднених з ними народів і з ними розробити цілий світ, а потім над ним панувати.

КОЗЛОВСЬКИЙ-СІКОРСЬКИЙ

Польська газета „Пшеводник Католицький“ пише таке:

Серед американських поляків кружляють поголоски, що бувший польський прем'єр Леон Козловський, випущений Сікорським з большевицької неволі, удався як пілсудчик прямо до Берліна й там починає з німцями торгувати польською шкірою на користь свою та пілсудчиків.

В тім мусить бути щось троха правди, бо знаємо, що до Берліна мають тільки вступ ті, котрі співчують та помагають німцям. З того часу, від коли Козловський виїхав до Берліна, пілсудчики в Америці насторожили уха та почали з'їжджатись до Нью-Йорку, Шікаго і Дітройту та почали там приготівляти замах на генерала Сікорського, маючи до диспозиції фонд з \$50,000 та намагаючись його повалити, щоб встановити новий уряд під проводом Леона Козловського в Берліні.

Газета кінчить тим, що американські поляки повинні всією силою піддержати тільки ген. Сікорського, який як союзник демократичних держав відбудує демократичну та незалежну Польщу.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1973.Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918,
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.,**Українець, що Був Відзначений
Хрестом Вікторії****НАВИЩИМ ВІЙСЬКОВИМ ВІДЗНАЧЕННЯМ У БРИТІЙСЬКІЙ
ІМПЕРІЇ.**

На 570 вояків у Бритійській Імперії, які були відзначені Хрестом Вікторії в минулій Світовій Війні, було 66 канадійців. Між тими 66 канадійцями, що одержали це найвище військове відзначення, яке має Бритійська Імперія, є й Пилип Коновал, одинокий українець у Канаді, якого груди прикрашені тою медалею.

Пилип Коновал уродився в 1888. році, в селі Кудкові, подільської губернії. До Канади приїхав у 1913. році і працював у лісах.

Коли вибухла війна в 1914. році, Коновал, як горожанин Росії, що була тоді в союзі з Британією, вступив до канадійської армії в Оттаві дня 12-го липня 1915. року і був придільний до 77-го баталіону. З Канади виїхав 19-го червня 1916. року і за морем був придільний до 47-го баталіону, з яким виїхав до Франції.

В бою 7-го листопада 1917. року виявив Коновал незвичайне геройство, про що подавалось у каблеграмі з Лондону 27-го листопада. Того дня Пилипові Коновалові доручено було відділ вояків, з якими він мав прочистити окопи й крівки, де скригали німецькі машинні кріси. В часі тої небезпечної виправи один машинний кріс з правого крила постійно сипав вогнем на відділ Коновала. Не було іншої ради і Коновал сам один скочив на окопи, вибив залог при машинних крісах, а кріс приніс до своїх. Наступного дня він тим самим способом здобув другу ворожу крівку і забрав другий машинний кріс — сам один. При обидвох виправах Коновал забив 16 ворожих вояків.

Але Коновал, який вийшов ціло з граду куль зі скорострілів, був врешті ранений ворожою кулею з укриття й опинився в шпиталі. По виході зі шпиталю він був відзначений Хрестом Вікторії. Король Юрій V, чипляючи цей найвищий медаль на груди Коновала, сказав до нього: „Твое

геройство було найбільшим у моїй армії”.

По повероті до Канади Коновал перебував дев'ять років у шпиталі. Вийшовши звідти, опинився він без роботи й без надії на роботу з огляду на стан свого здоров'я. І ходив Коновал бідний, бездомний, як тень снувалась його постать по вулицях Оттави.

Надійшов другий вояк, пізнав Коновала, завів його до парламенту, де й дістав він заняття. Коновал, один з 66 найбільших героїв у Канаді в минулій війні, мив підлоги в великій Салі Слави в канадійському парламенті, де уряд мав поставити статуї всіх вояків з відзначенням Хреста Вікторії.

Але надійшов раз прем'єр Мекензі Кінг і завважив Коновала, як той на колінах мив підлоги. Прем'єр Кінг підняв Коновала й розпитав хто він. По короткім часі Коновал уже мав інше заняття — як сторож кімнати ч. 16, де заходять губернатор Канади, прем'єр, міністри та інші державні мужі. Там, у тій кімнаті, є тепер і Пилип Коновал, в уніформі парламентарного робітника, з малою бронзовою медалею — Хрестом Вікторії, на грудях. Час до часу задержують його ті високі достойники, розпитують про той бронзовий Хрест Вікторії, й довідуються, що та найвища в Бритійській Імперії військова медала спочиває на грудях українця з Великої України, який наставляв на град куль свої колись сильні груди за Канаду й Бритійську Імперію. („Українські Вісти”).

Поляки Про Москалів і Про Себе

П. П. Йолес, редактор польської ньюйорської газети „Нови Свѣт”, у своїй колонії в числі тої газети з 4. березня ц. р. пише п. н. „Помішання понять”:

„Бачимо тепер „симпатію” для Росії. Був я на бенкеті для амбасадора Літвінова і бачив я, як обрилянтовані й декольтовані пані, в товаристві панів у фраках, попиваючи дуже дороге вино й лікер, — оваційно вітали кожне слово про Соєти та підтягали голосом советський гимн. Видекольтовані комуністки та большевики у фраках в готелі Волдорф-Асторія!..

„Подобаеться їм комунізм. Комунізм сальоновий, в лякерах і

виперфумований! Не той з „кохозів”, з фабрики, але приправлений, приряджений, який дозволяє на брилянти, шампана, фраки... Демократії ще не стравили ані рівності, ані братерства ані свободи, а вже переступили поріг раю. Що це? Росія бе німців! Бе не тому, що хоче нам служити, ні теж не напала вона перша, але тому, що

**МАРІЮПОЛЬ—ЙОГО МЕШКАНЦІ
ТА ЖИТТЯ**

Полуднево-американські газети приносять деякі вістки з окупованої німцями України. Про Маріюполь читаємо між іншим таке:

Маріюполь має тепер до 225.000 душ. Місто чисте, гарно положене на самому березі моря. Особливо впадає в очі район віль — помешкання советських високих достойників та „куток відпочинку” для советської аристократії, що наїздила туди з півночі.

Містом пробігає п'ять трамвайних ліній. Трамвай в русі. Недавно почав свою діяльність український міський театр. На відкриття ставлено „Запорожця за Дунаєм”. В місті передаються радіо-передачі в українській мові.

Населення Маріюполя українське. Часом попадають одиниці, які брали активну участь в українській армії, а навіть в урядах в 1917-1930. рр. Але назагал таких мало.

Від 1. листопада 1941. зачав виходити часопис „Маріюпольська газета” в українській мові. Врожай на Лівобережжі був добрий, та його завчасу зібрали большевики й що не встигли вивезти зо собою, це спалили. Відчувається недостача харчів.

на неї нападено і вона не мала іншого вибору. А коли мала вибір, то вибрала угоду з Німеччиною та наїзд на Польщу та це все, що після того було.

„Тут власне є границя понять, небезпечно змішана границя між кінечністю воювати з Гітлером, а прийняттям комунізму.

„Теж і серед поляків в Америці починає проявлятися русофільство, не слов'янсько-расове ані польсько-політичне, але старе русофільство в новій комуністичній шаті. Нічого дивного, що Новак, Геберт і Гарач кидаються між поляків. Грунт незвичайно пригожий — москалі б'ють німців, а німці є нашими ворогами, отож „любімсь”! Русофільство американських поляків забуває за вчинки ОГПУ і концераційні табори і деспотизм і незвичайна подібність систем; воно стало пашпортом для комуністичних проводирів, які доцільно змішують патріотизм — Польщу, Злучені Держави, комунізм, демократію, опозицію, Сталіна, Гітлера... Читаю, зупинися та розваж питання: „Яке є твоє відношення до Росії”, а побачиш, як помішалися поняття, думки, почування, минушина, сучасність, політика, кличі — все це трагічно поковбасилося в якийсь несмачний і нестривний сальцесон”.

—FOR VICTORY: BUY BONDS—

ЖЕНЩИНИ НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ОПЕРАТОРКИ—ВИСОКА ЗАПЛАТА
досвідчені — машини Війгера — о-
боронна праця — добрі години —
постійна робота. 52-4

I. SPIEWAK & SONS,
3939 Hudson Blvd., bet. 14—15 Sts.,
NORTH BERGEN, N. J.

ВАСИЛЬ ПРИШЛЯК

ВИРІБНИК І ПРОДАВЕЦЬ

МЕБЛІВ**GRAND CIRCLE
UPHOLSTERING CO., Inc.****2469 WEBSTER AVENUE**

Near 188th St.

BRONX, N. Y.

Telephone: FOrdham 5-4666.

Має на складі РІЗНІ МЕБЛІ доброї
якості, по дешевій ціні.**Д-Р С. ЧЕРНОВ**

- Гострі й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
- Аналіз крові для подружого свідчення.
- Гемороїди й желяки лікуються без операції.

**223 SECOND AVENUE, cor. 14th ST.,
NEW YORK CITY, Room 14.**

GRamercy 7-7697

Офісові години 10—8; неділя 11—2.

Жінка-доктор до обслуговування.

X & флюороскоп. — Екзамінація \$2.00.

**МИРОН
ЛИТВИН
І СИН****УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ**

Обслуга шира і чесна

Main Office:

383 Morris Avenue,

cor. Springfield Ave.

NEWARK, N. J.

Phone: Essex 3-5347

Branch Office (Філія):

969 South Broad Street,**TRENTON, N. J.**

Phone: Trenton 8588

ІВАН БУНЬКО**УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК**заряджує погребам по ціні так
низькій як \$150.

ОБСЛУГА НАРЖРАЩА

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 East 5th St.,**NEW YORK CITY**

Dignified funerals as low as \$150.

Telephone: GRamercy 7-7661.

**ПЕТРО
ЯРЕМА****УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК**

Занимаєсь похоронами

в BRONX, BROOKLYN, NEW

YORK і ОКОЛИЦЯХ

**129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.**

Tel.: ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:

707 Prospect Avenue,

(cor. E. 155 St.),

BRONX, N. Y.

Tel.: MEtrose 5-6577

ЦІЛИЙ ПОХОРОН з прегарноюметалевою
груною, двома автами, караваном,
бальсамуванням, вжи-
ванням Похоронного
Дому і т. д. **\$295.00**Все, чого треба, з виїзком одні-
ня й належностей за церковну
відправу й цвинтар.**S. KANAI KAIN****433 STATE STREET,****PERTH AMBOY, N. J.**

Phone: Perth Amboy 4-4646